

Ex 17, 8-16
Votum/groet; Ps 108: 1, 2; gebed; Ps 108: 4; lezen Ex 17, 8-16 / Ef 6, 10-20; E&R 245; preek; GK2006 163; wet; LvK 298; gebed; collecte; GK2006 118; zegen
Bergschenhoek 26.8.2018

De hand op de troon! dia

Fight, flight, freeze. Vechten, vluchten, verstijven. Misschien weet je waar deze woorden voor staan. Het zijn de drie natuurlijke afweermechanismen van zowel mensen als dieren, als er acuut en levensbedreigend gevaar dreigt. Vechten, vluchten of verstijven. dia

Afweermechanismen dus, van dieren (dia zie beamer). Maar ook van mensen. Misschien herken je een van de drie wel bij jezelf. Ik sla terug, als ik bedreigd word. Ik ren hard weg. Of ik doe mijn ogen dicht en blijf stokstijf staan...

Dia Wie leeft met God, mag een nieuw afweermechanisme zich eigen maken. Het gebaar van Mozes. De armen omhoog. Een gebaar waarin je zegt: ik ben zelf weerloos. Handen omhoog, zeggen we, als we willen dat iemand zich overgeeft. Een gebaar van overgave en weerloosheid. Het gebaar van de verliezer. Tegelijk het meest krachtige gebaar dat je kunt maken. Het is het gebaar waarmee je zegt: God zal mij helpen. De armen omhoog – het is het gebaar waarmee je reikt naar de hemel. Een zwak gebaar dus. Maar bij God werkt het zo: wie zwak is, staat sterk. **Dia** Want, zoals Mozes zegt in Exodus 17, 16: 'De hand op de troon van de HEER'. De NBV heeft het in mijn ogen niet goed vertaald, te veel ingevuld, door te zeggen: 'Omdat Amalek de hand heeft durven opheffen tegen de troon van de HEER'. Er staat letterlijk alleen: 'de hand op de troon van de HEER'. Ik denk dat Mozes bedoelde te zeggen: niet Amaleks hand, maar onze hand. Wij – met de hand op de troon van de HEER. Zo willen wij leven!

Onderweg komt het gevaar ook van buiten dia

De woestijnreis is een tocht die niet over rozen gaat. Onderweg maakt Israël van alles mee. Ze worden achtervolgd door farao, krijgen te maken met gebrek en ontbering. Maar tot nu toe kwam het gevaar vooral van binnen uit. Als er weer iets gebeurde, verloren de Israëlieten de moed. Gingen ze God wantrouwen en provoceren. Maar nu blijkt: er komt ook gevaar van buiten af. In de persoon van Amalek. Zij vallen de Israëlieten aan en willen ervoor zorgen dat ze met elkaar onderuit gaan in de woestijn.

Even iets over Amalek. Amalek was een kleinzoon van Esau (Ex. 34). Familie van Israël dus eigenlijk. Een broedervolk. Maar hier laten ze zich kennen als een levensgevaarlijke vijand. Op een hele geniepige en achterbakse manier vallen ze Israël aan. Later in de Bijbel, in Deut. 25, komt Mozes terug op de aanval van Amalek. Hij brengt het in herinnering. Weet je nog, zegt Mozes, jullie waren al zwak en uitgeput door alle ontberingen. En toen vielen de Amalekieten

jullie aan, toen jullie op je zwakst waren. Ze vielen de achterhoede aan. Daar waar de meest kwetsbaren zich bevonden. Ze willen Israël stoppen. het beloofde land mag niet bereikt worden.

En zo komt dat gevecht. Waarbij God zegt: *Ik heb een strijd met Amalek voor altijd en eeuwig.* Waarom is God zo fel? Haatdragend lijkt het – past dat bij Hem? Ja, God maakt er een punt van. Vergelijk Amalek eens met IS. Zelfde patroon: wreed, laf, onschuldige mensen aanvallen. Daar schuilt iets demonisch in. Amalek als een duivelse macht die ervoor wil zorgen dat je het beloofde land niet haalt. Dat is wat hier gebeurt. Gods geliefde kinderen wordt de doorgang naar het beloofde land verhinderd. Dat maakt dat gevecht tegen Amalek zo intens. En God vastbesloten om Amalek tot stoppen te brengen.

Je ziet het terug in de Bijbel. Amalek duikt steeds opnieuw op. In de tijd van Saul. In de tijd van Esther in de persoon van Haman de Amalekiet, die de Joden wil uitroeien. Ik zie Amalek terug in wat Paulus schrijft over de heersers en machthebbers van de duisternis, de duivel zelf, die listig en geniepig te werk gaat. Demonische machten die jou ten val willen brengen, willen pakken op je meest kwetsbare momenten. Zodat je de tocht opgeeft. Erbij wegloopt. De moed verliest. Daarom heeft God een strijd met Amalek *‘van geslacht op geslacht’* (vers 16). Let goed op, zegt dit verhaal, wees je ervan bewust! Onderweg door de woestijn komt het gevaar ook van buiten!

Niet jouw wapens maken het verschil dia

En zo moet er gevochten worden in de woestijn. Bij de tocht door de woestijn hoort strijd. Een geestelijke strijd. Zoals Paulus zegt: *Jullie hebben strijd te voeren tegen heersers en machthebbers van de duisternis.* In die strijd ben je geen hulpeloos slachtoffer. Mozes laat voorbereidingen treffen voor een gevecht. Jozua wordt aan het werk gezet. Voor het eerst lezen we hier van hem. De latere aanvoerder van Israël. Hij moet mannen uitkiezen om het gevecht aan te gaan. kom, verweer je, loop niet weg voor de strijd, is de boodschap. Paulus zegt ook niet: ren hard weg voor de heersers en machthebbers van de duisternis. Nee, zegt hij, *trek de wapenrusting van God aan om stand te kunnen houden!*

Tegelijk wordt duidelijk: als je maar niet denkt dat *jóuw* wapens het verschil gaan maken. De manier waarop *jij* je verdedigt, waarop *jij* de strijd voert... Kijk maar. Beneden in het dal vecht Jozua met zijn leger. Maar Mozes is de heuvel opgegaan met de staf van God. Dat lijkt een rare actie. Mozes is toch de leider, de aanvoerder. Maar hij trekt zich terug uit het strijdgewoel. Hij zoekt de luwte van de heuveltop. Is dat goed leiderschap? Moet dat doorgaan voor een zinnige bijdrage aan het gevecht? Maar wat zie je? In het verhaal van Exodus ligt de nadruk op wat daar gebeurt boven op die heuveltop. Aan de strijd beneden worden niet eens zoveel woorden besteed. Aan datgene wat er met Mozes gebeurt des te meer. Mozes houdt de staf omhoog. Zolang de staf omhoog wijst, boekt Jozua daar beneden winst. Maar als Mozes even moet pauzeren en uitrusten en de staf dus naar beneden wijst, dan winnen de Amalekieten.

Waar gebeurt het echte werk in die strijd tegen Amalek dus? Waar valt de beslissing? Het zet mij aan het denken. Wij mensen komen in gevaar. Mijn zekerheid, veiligheid, geluk en geloof worden bedreigd. Op allerlei manieren. Soms worden heel openlijk aanvallen geplaatst. Soms ook en misschien veel vaker heel slinks en gluiperig. Er komt heel wat op je af. In de weg van ziekte, van dood. Van aanvechtingen, verleidingen, zorgen, twijfels. En wij, wat doen wij, bij gevaar? Wij gaan vechten. We ballen de vuisten. We stropen de mouwen op. *Fight!* We proberen er tegenaan te gaan. Maar waar valt de beslissing? Waar gebeurt het echte werk? Dit verhaal zegt: waar jij en ik de heuveltop op gaan, niet in het strijdgewoel zelf, op het slagveld, maar waar de handen worden gevouwen, de armen omhoog gaan. Niet jouw wapens maken het verschil!

Als je zwak bent, sta je sterk **dia**

Want gevouwen handen, geheven armen – dat zijn handen die op de troon van God worden gelegd. Dat zegt Mozes op het einde van alles. Als Amalek is verslagen. *Laten we deze overwinning vastleggen*, zegt Mozes. Dit mag niet vergeten worden. Vastleggen om er later nog eens naar terug te gaan. Misschien in nieuwe tijden van gevaar en bedreiging. Kijk, God is er en Hij helpt. Ja, zegt Mozes, want *'de HEER is onze banier'*. Hij was hier aan het werk. Hij gaat voor ons uit. Hij voerde deze strijd. En wij, wat wij hebben gedaan is: de hand op de troon van God leggen. Dat wil dat gebaar van Mozes zeggen: de armen omhoog, de staf geheven. De staf van God. De staf die Mozes net heeft gebruikt om water uit de rots te slaan. De staf van Aäron waarmee God grote dingen liet zien in Egypte. Onze machtige God. Hij voert de strijd. Wij verwachten het van Hem!

Zie je? Figh, flight of freeze – vechten, vluchten of verstijven. Als bij jou en mij gevaar dreigt. Dat zit heel diep in onze hersenen. Instinctief. In de woestijn, op weg met God, leer je een nieuw afweermecanisme aan. De armen omhoog! Ik vind dat zo'n prachtig gebaar van Mozes. Een stap in geloof. Daar komt Amalek aan. En Mozes heft zijn armen. Het ziet er zo weerloos uit. Alsof je je overgeeft. Alsof je bij voorbaat al zegt: ik geef op. Maar niets is minder waar. Je reikt naar de hemel. Je zoekt de hulp van God. Als je zwak bent, sta je sterk. De paradox van bidden noem ik dat. Het ziet er helemaal niet sterk en machtig uit. Geheven armen, gevouwen handen. Maar, zoals Mozes zegt, handen op de troon van God. Een beroep op de levende God zelf. Ik geloof dat Hij sterker is. Die staf die Mozes vasthoudt, heeft wel iets weg van het kruis van Jezus. Ook zo'n zwak symbool, maar ondertussen onovertroffen hemelse kracht! De duivel en al zijn demonen vluchten ervoor weg... En daarom: oog in oog met alle aanvallen en bedreigingen, alles en iedereen die ervoor wil zorgen dat je kopje onder gaat in de woestijn. Omhoog met die armen en vouwen maar die handen! Want als je zwak bent, sta je sterk!

Maar zonder steun gaat het niet **dia**

En daarom blijft dat beeld van Mozes daar boven die heuveltop mij bij. Hoop ik dat het ook op jouw netvlies gegrift komt te staan. Mozes met zijn geheven armen! Mozes gaat alle Israëlieten voor. Jou en mij vandaag. Zo komen we door de woestijn heen. Met de handen op Gods troon. Zo en niet anders bereiken we het beloofde land.

Maar zonder steun gaat het niet. Dat wordt hier ook verteld. Mozes kan het niet alleen. De hele tijd zijn armen geheven houden. Doe het maar eens. Op een gegeven moment worden ze zwaar, wil je uitrusten. Gelukkig zijn Aäron en Hur er, om Mozes te ondersteunen, zijn armen omhoog te houden. Hun steun blijkt cruciaal. Wat was er gebeurd met die strijd daar beneden in het dal, als zij Mozes niet hadden geholpen?

Lieve mensen, Mozes kon het niet alleen. Niemand kan het alleen. Altijd maar de armen omhoog, of de handen gevouwen. Altijd maar blijven hopen op God, het van Hem verwachten. Wij worden moe. Wij verliezen de moed. Vinden geen woorden. Kunnen het niet meer opbrengen. Je hebt een Aäron en een Hur naast je nodig. Een man, vrouw, vriend, vriendin, gemeentelid, wie ook maar die jou steunt. Jouw armen geheven houdt. Voor jou bidt, met jou bidt, in jouw plaats als jij het zelf niet meer kunt, als je het zelf niet meer wilt. Misschien kun jij een Aäron of een Hur voor iemand anders naast jou zijn. Zie jij een ander worstelen, bedreigd worden, aangevallen in zijn of haar geloof, de moed verliezen, er geen gat meer in zien, onderuit gaan? Hoe machteloos kun je je dan voelen. Je kunt het niet van hem of haar overnemen. Maar je kunt wel helpen iemands armen omhoog te houden. Je kunt wel zeggen: ik zal je steunen, ik zal voor je bidden, in jouw plaats bidden.

Het lijkt zo weinig, maar dit verhaal zegt: misschien wel cruciaal. Van doorslaggevend belang voor die ander. Jouw steun, Jouw gebed. Jouw bidden voor iemand, of in iemands plaats. Want zonder steun gaat het niet!

Amen